

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКА МІСЬКА РАДА
Департамент економіки і інвестицій
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Інститут Менеджменту
Кафедра фінансів
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
Факультет финансов и банковского дела (Беларусь)
ВОЛГОГРАДСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЬНЫЙ
УНИВЕРСИТЕТ Кафедра экономической теории и экономической политики (Россия)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Грузія)
РЕГІОНАЛЬНИЙ ФІЛІАЛ НАЦІОНАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ
СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У М. ЛЬВОВІ
ТЕЛАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ЯКОБА ГОГЕБАШВІЛІ
(Грузія)
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю. ФЕДЬКОВИЧА
Економічний факультет

МАТЕРІАЛИ

II Міжнародної науково-практичної конференції «СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ»

1 березня 2013 р.

ВНТУ
ВІННИЦЯ
2013

УДК [336+330.341.1] (477)
ББК [65.261+65.01] (4УКР)
С91

Друкується за рішенням Вченої ради Вінницького національного
технічного університету Міністерства освіти і науки, молоді та спорту
України

Головний редактор: **В. В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **В. В. Зянько**

Рецензенти: **В. В. Зянько**, доктор економічних наук, професор;
І. Ю. Єпіфанова, кандидат економічних наук, доцент.

С91 Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця : ВНТУ, 2013. – 368 с.

ISBN 978-966-641-508-3

В матеріалах конференції висвітлено доповіді вітчизняних та іноземних науковців, які розглянуто на II Міжнародній науково-практичній конференції «Тенденції управління фінансовими та інноваційними процесами в умовах ринкових перетворень» 1 березня 2013 року в м. Вінниця.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників.

УДК [336+330.341.1] (477)

ББК [65.261+65.01] (4УКР)

Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку, яка не завжди збігається з позицією редакції. Матеріали подано в авторській редакції.

ISBN 978-966-641-508-3

© Вінницький національний
технічний університет, 2013

національної економіки	
Фурик В. Г. Інноваційна спрямованість навчального процесу при вивченні фінансових дисциплін як основа удосконалення змістовності і якості підготовки менеджерів	143
Хачатурян О. С. Щодо формування на регіональному рівні кадрового ресурсу для малих підприємств інноваційного спрямування	145
Ювица Н. В. Економіка Казахстану в системі інноваційних преобразованій	148
Язлюк Б. О. Формування стратегії модернізації економіки як напрям пом'якшення нерівностей та підвищення соціально-економічної безпеки регіонів	151

СЕКЦІЯ 3 СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Гракова М. А. Галузеві особливості реалізації інвестиційного процесу у вугільній промисловості України	153
Давиденко Н. М. Вплив ІРО на фінансову безпеку підприємств аграрного сектору	156
Єпіфанова І. Ю., Нижник Ю. Л. Економічна сутність інвестиційної привабливості ...	159
Єпіфанова І. Ю., Юненко С. В. Методи аналізу ефективності інвестиційної діяльності	161
Журко Т. О., Білостенна О. А., Побережна О. В. Принципи та пріоритети інвестиційної політики підприємства	163
Журко Т. О., Деренько О. А., Базалицький Д. М. Класифікація конфліктів інтересів учасників системи «інвестор-підприємство»	166
Журко Т. О., Шиян А. А., Нікіфорова Л. О. Підвищення рівня ефективності інвестиційного процесу підприємства на основі побудови функцій корисності ...	168
Івахненко І. С. Проблеми інвестування в цінні папери в сучасних умовах розвитку економіки України	171
Коваль Н. О., Терпель Л. В. Сучасні проблеми інвестиційної діяльності в економіці України	173
Ковтун О. А. Проблеми домогосподарств щодо прийняття інвестиційних рішень	177
Кундєєва Г. О., Андреюк Н. В. Стан та тенденції залучення іноземних інвестицій в економіку України	180
Лагута С. М. Особливості інвестиційної діяльності агрохолдингів в Україні	183
Мороз О. В., Кужба А. О. Проблеми та перспективи інвестиційної привабливості легкої промисловості в Україні	185
Мороз Ю. В. Інвестиції та інвестиційний клімат в Україні	187
Пирог О. В. Концептуалізація інвестиційної політики для прогресивного розвитку національного господарства	191
Позднякова Л. О. Роль страхових інвестицій у фінансовому механізмі вітчизняної економіки	193
Пурій Г. В. Вплив інвестиційних проектів на операційну активність гірничо-металургійних підприємств	195
Стасюк Н. Л., Руденко К. О. Проблеми інвестування малого підприємництва ..	197
Харламова Г. О., Зянько П. В. Методики оцінювання інвестиційної привабливості підприємств	200
Химич О. В. Закордонний досвід у залученні іноземних інвестицій	203
Чалюк П. В. Промислова політика в Україні та її інвестиційне забезпечення ...	205
Чернявська Є. І. Корпоративне управління і проблема залучення зовнішніх інвестицій	207
Шпеник Т. К. Моніторинг інвестиційних пропозицій в розвиток туристичної галузі Закарпаття	210

спеціалізуються на даному виді інвестиційної діяльності й мають порівняно великий розмір капіталу. На сьогодні такими інвесторами можуть стати професійні учасники [4].

З огляду на це, можна зазначити, що для індивідуального інвестора оптимальною формою інвестицій у високоприбуткові цінні папери фінансово-нестійких компаній може стати вкладення коштів в інвестиційні фонди, які спеціалізуються на даному виді активів. В Україні вже існують пайові інвестиційні фонди, що працюють із акціями нестабільних компаній. Прибутковість таких фондів звичайно вища, ніж прибутковість фондів, надійних емітентів, однак враховуючи обмежений набір доступних інструментів у сегменті distressed debts дохідність фондів є недостатньою для інвесторів, що прагнуть збільшити свій капітал за рахунок прийняття більше високого рівня ризику. У значній мірі така ситуація пов'язана з обмеженим набором доступних інвестиційних інструментів і супутні йому труднощі щодо якісної диверсифікованості вкладень.

Підводячи підсумки, можна сказати, що інвестування в цінні папери проблемних і фінансово-нестійких компаній у майбутньому може стати одним з перспективних напрямів інвестиційної діяльності в Україні, на що вказують як іноземний досвід, так і сучасні тенденції розвитку українського ринку інвестицій. Для досягнення успіху в даному виді інвестування будуть потрібні спеціалізовані знання в області аналізу стану фінансово-нестійких компаній, навички антикризового менеджменту, уміння оцінювати проблемні активи й управляти портфелем «кризових» цінних паперів, а також наявність значного обсягу фінансових ресурсів.

Література

1. Индекс ПФТС [Електронний ресурс] // Фондова біржа ПФТС – Режим доступу: <http://www.pfts.com/uk/trade-results/>

2. Івахненко І. С. Особливості функціонування ринку цінних паперів в Україні та його вплив на інвестиційний процес / І.С. Івахненко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2010. -№ 4 (107). – С. 81-85.

3. Жалко О.В. Реалізація функції фондового ринку в розвитку інвестиційних процесів в Україні / О.В. Жалко //Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. – 2009. – Т 2.– Випуск 5. – С. 123-129.

4. Whitaker R.B. The early stages of financial distress // Journal of Economics and Finance. – 2010. – № 23(2).

УДК330.322(477)

**Коваль Наталія Олегівна, канд. екон. наук, ст. викладач;
Терпель Лідія Віталіївна,
Вінницький національний технічний університет**

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Світовий досвід переконує, що країни з перехідною економікою не в змозі повноцінно розвивати господарство без залучення й ефективного використання інвестицій, у тому числі іноземних [1].

Крім того, залучення іноземного капіталу в матеріальне виробництво набагато вигідніше від простого отримання кредитів для закупівель потрібних товарів, які лише примножують загальний державний борг [2].

На думку ведучих економістів на момент розпаду СРСР, Україна мала оптимістичні прогнози відносно припливу зарубіжного капіталу. Цьому сприяли її

великий внутрішній ринок, порівняно кваліфікована, дешева робоча сила, суттєвий науково-технічний потенціал, великі природні ресурси, наявність інфраструктури, хоча й не надто розвиненої та вигідне географічне розташування [3].

У перехідний до ринку період найбільшої деградації в Україні зазнала саме інвестиційна діяльність унаслідок зниження ділової активності суб'єктів господарювання, погіршення інвестиційного клімату та можливостей бюджетів усіх рівнів. Наприклад, приплив іноземних інвестицій до Чехії більший в 11 разів, а в такі країни, як Словаччина, Польща, Португалія - в 5-6 разів ніж до України [4].

Під час економічної кризи інвестиційна діяльність в Україні значно знизилася. Попит на інвестиції падав значно швидше, ніж виробництво валового продукту. Однією з причин цього було те, що інфляція значно знецінювала інвестиційні кошти [3].

Економіка України на даному етапі розвитку є такою: ми живемо у борг, і чим більше позик бере уряд, тим глибшою стає боргова яма. Власне виробництво стоїть на місці, адже згідно даних Держкомстату Україна більше імпортує, ніж експортує, а щоб купувати - потрібні гроші. Оскільки власних бракує, можна жити за позичені. Такий стан справ явно не грає на руку жодному інвестору. Зокрема, велика частка тіньового сектора, низький рівень віддачі на вкладення. [5].

Експерти називають такі основні ризики інвестора в Україні: надмірне втручання держави в економічну діяльність, у результаті чого високими залишаються регулятивні бар'єри; бюрократизація та корумпованість державного апарату, переважно декларативний характер боротьби з корупцією; Україна програє своїм конкурентам на ринку інвестицій не стільки за рівнем податкового навантаження, скільки внаслідок нестабільності податкового законодавства, непередбачуваності його змін і складнощів у адмініструванні; слабкість і політична заангажованість судової системи, її залежність від виконавчої влади ставлять під сумнів можливість ефективного захисту приватної власності [6].

Також на сьогоднішній день в Україні існує безліч нормативних актів, що регулюють інвестиційну діяльність, однак, відсутній один консолідований документ, який би чітко регулював правовідносини у цій галузі [7].

Не сприяє інвестиційній діяльності України за словами експертів ЄБА мовний закон з вимогою обов'язкового маркування продукції на регіональних мовах. Самі інвестори протягом останніх трьох місяців в якості негативних змін в інвестиційному кліматі відзначили: збільшення тиску фіскальних органів, коливання валютного курсу і валютну політику НБУ, ускладнення політичної ситуації у зв'язку з виборами, корупцію і слабку судову систему [8].

Разом з тим, є чинники, які негативно впливають на іноземних інвесторів від вкладення капіталу в Українську економіку: не відпрацьованість юридичної бази, яка має захищати інтереси і власність як зарубіжних, так і вітчизняних інвесторів та відсутність стабільності і недосконалість українського законодавства щодо надання гарантій іноземним; відсутність розвиненого фондового ринку [2].

Ключовим чинником щодо залучення великого іноземного капіталу в економіку України є його участь у приватизації насамперед стратегічних об'єктів. За переконанням іноземних експертів, для ефективної участі стратегічних інвесторів в українській приватизації треба відмовитися від ручного управління економікою, збільшити роль саморегулювальних організацій, а також прийняти зрозуміле й довгострокове приватизаційне законодавство, в якому буде прописано якомога більше процедур [4].

Активна позиція регіональної влади, її зацікавленість у поширенні приватизаційних процесів і формуванні інституту приватного власника, а також її

(влади) готовність до співробітництва з інвестором є вагомим сприятливим чинником інвестиційного розвитку [6].

Важливим механізмом регулювання інвестиційної діяльності є реформування земельних відносин. Необхідно, щоб ринок сільськогосподарських земель дав би державі додаткові значні фінансові ресурси, нерезиденту - впевненість у серйозності намірів з боку української сторони, резиденту - додаткові статутні ресурси при створенні підприємств та потужний засіб стимулювання банків у довгостроковому інвестуванні (завдяки розробці механізму застави землі) [4].

Негативний вплив на інвестиційну привабливість здійснює кредитна система, що передбачає високі відсоткові ставки за кредитами. Через високі банківські відсоткові ставки за кредитами підприємствам, які намагаються реалізувати інвестиційні проекти, важко конкурувати з одержувачами позики, яким потрібні кошти для короткострокових операцій. [7].

Для успішної інвестполітики України необхідно забезпечити: захист прав власності; дисципліну виконання контрактів; підвищення дієвості інститутів державної влади; сприяння малому бізнесу; доступність кредитних ресурсів; розвиток банківської системи і фондового ринку; функціонування іпотеки. Важливим також є: зближення рівнів прибутковості виробничого, торговельного та фінансового капіталів; удосконалення процесів ціноутворення на високоякісну продукцію, особливо широкого вжитку.

Особливу увагу слід приділити інформаційному забезпеченню для залучення іноземних інвестицій. Необхідно видавати інформаційні бюлетені й рекламну літературу стосовно проблем іноземного інвестування, створити комп'ютерну мережу для обміну інформацією, систему статистичної інформації [4].

Найбільш об'єктивним індикатором незадовільного стану справ з вітчизняним бізнес-кліматом є обсяги прямих іноземних інвестицій, приріст яких в Україну у вигляді акціонерного капіталу у січні-вересні 2012 року становив 2,6 млрд дол, що майже на третину - на 29,4% - менше, ніж за аналогічний період 2011 року. У третьому кварталі 2012 року інвестиції збільшилися всього на 240 млн дол - це в п'ять разів менше, ніж за той же час 2011 року - 1,26 млрд дол. [9].

Дієвим інструментом активізації інвестиційних процесів в ринкових умовах економіки є державна амортизаційна політика. Саме за рахунок амортизації у розвинених країнах формується до 70-80% інвестицій. Амортизаційна політика держави має передбачати застосування таких методів амортизаційних списань і норм, які дають змогу в короткі терміни відшкодувати раніше здійснені інвестиції.

Аналіз світового досвіду свідчить, що досить ефективним засобом залучення інвестицій є створення вільних економічних зон. Так, за умов запровадження у вільній економічній зоні і внесенні певного обсягу капіталу інвестор отримує право на звільнення від сплати податків на прибуток і додану вартість, обов'язкового продажу валютних надходжень, а також – за землю та окремих зборів до бюджетних фондів [2].

Треба створювати певні пільгові умови інвесторам, що здійснюють інвестиційну діяльність у найбільш важливих для задоволення суспільних потреб напрямках, передусім у соціальній сфері, технічному і технологічному вдосконаленні виробництва, створенні нових робочих місць для громадян, які потребують соціального захисту, реалізації інноваційних проектів [1].

Важливе місце відводиться створенню технологічних парків, що передбачає державну фінансову підтримку, цільові субсидії та податкові пільги для іноземного капіталу [2].

Недостатня кількість відповідних експертів, аудиторів, консультантів стримує збільшення надходжень закордонного капіталу. Аби виправити таке становище, слід

створити мережу спеціальних установ – як державних, так і недержавних, – які будуть займатися підготовкою таких фахівців для України, готуватимуть відповідні інвестиційні проекти за міжнародними стандартами.

Велику кількість скарг серед ділових кіл зарубіжних країн викликає робота митних служб. Нові акти негайно запроваджуються митними органами в практику. Здебільшого це призводить до затримки вантажів на кілька днів, що робить поставки як в Україну, так і за її межі все менш і менш привабливими в очах західних бізнесменів [5].

Спроби домогтися "керованості" валютних процесів чи поставити бар'єри на шляхах потоків капіталів часто призводять до неефективності валютної й торговельної політики і, крім того, до формування середовища, сприятливого для корупції. Тому, як вважають деякі експерти, не "управління" валютним курсом необхідне сьогодні Україні, а подальше відкриття країни для ПП, які цілком зможуть забезпечити як балансування платіжного балансу, так і наповнення валютних резервів (а з ними — забезпечення стійкості гривні) [6].

Підсумовуючи сказане, хочеться відмітити, що підтримка з боку держави рівня інвестиційних процесів є домінуючим та головним кроком до стабілізації темпів економічного зростання в Україні. Але стає зрозумілим, що за умов корумпованої держави з недобросовісною конкуренцією та антипатерналістськими настроями, які перевищують вже будь-які раніше відомі міжнародні показники, є лише один вихід: повна дерегуляція впливу держави на інвестиційну сферу. Активна участь влади в інвестпроцесах дозволяє приймати більшість важливих рішень бюрократам, що навпаки повинно всіляко обмежуватися, враховуючи виникаючі корупційні можливості і спокуси. Представники влади лобіюють впровадження перш за все власних інтересів. Зачасту до «чорного» списку національних інвесторів потрапляють ті підприємства, що фінансують опозицію. До «білого» списку звичайно потрапляють союзники правлячої еліти. Тобто, перш за все, цінується не перспективність та позитивність від діяльності даного суб'єкта для української економіки, а його приналежність до тієї чи іншої політичної команди.

Потрібно знищити всі непрацюючі методи розвитку інвестиційної сфери, що уражені корупцією або несуть у собі ознаки комуністичного режиму та командної економіки. Радикальне скасування непрацюючих контрольних функцій, спрощення адміністрування, запровадження прозорих і відкритих механізмів, знищення побутової корупції, розкриття підприємницького потенціалу- це перші кроки до виходу із занепаду інвестиційної сфери, який ми споглядаємо сьогодні.

Література

1. Залучення іноземних інвестицій в економіку України: проблеми та способи вирішення//Міжнародний центр перспективних досліджень.-[Ел.ресурс]-Режим доступу:[http://www.icps.com.ua/files/articles/45/11/White%2004%20-%20Investment & Innovations%20U.pdf](http://www.icps.com.ua/files/articles/45/11/White%2004%20-%20Investment%20&Innovations%20U.pdf)
2. Шапошнікова Е. Н. /Менеджер – науковий журнал. Вісник Донецької держ. акад. управління, 2009/4
3. Лазебник Л. Л. Інвестиційний клімат та економічна мотивація іноземного інвестування в Україні / Л. Л. Лазебник // Фінанси України. - 2010.-№4. - С. 82-88.
4. Череп А.В.Інвестознавство.Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2006. - 398 с.
5. Рурак І.І.Сучасний стан інвестиційного клімату України/І.І.Рурак, А.В. Богайчук //Наукові конференції.-[Ел.ресурс]-режим доступу: <http://intkonf.org/rurak-ii-bogaychuk-av-suchasniy-stan-investitsynogo-klimatu-ukrayini/>
6. Карлін М.І.Фінансова система України/М.І.Карлін.-[Ел.ресурс]-режим доступу:[http://pidruchniki.ws/00000000/finansi/ finansova sistema ukrayini - karlin mi](http://pidruchniki.ws/00000000/finansi/finansova_sistema_ukrayini_-_karlin_mi)

7. Вовченко О.Л. Інвестиції: економічна сутність та форми//Актуальні проблеми економіки. - 2004. - № 6.- С.19.

8. Україна продовжує втрачати інвестиційну привабливість// Українська правда [Ел.джерело]- Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2012/12/20/351796/>

9. Данилишин Б.Д. Поради новому уряду/ Б.Д. Данилишин// Українська правда[Ел.ресурс]-Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/columns/2012/12/6/349303/>

УДК 336.02:336.63

**Ковтун Оксана Анатоліївна, канд. держ.упр., доцент,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя**

ПРОБЛЕМИ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЩОДО ПРИЙНЯТТЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РІШЕНЬ

Досвід функціонування домогосподарств свідчить про наявність проблемних аспектів щодо залучення приватних заощаджень до інвестиційних процесів, зокрема в розрізі прийняття інвестиційного рішення в посткризових умовах. Під впливом зовнішнього середовища та внутрішніх факторів, а також мотивів, домогосподарства повинні здійснювати реструктуризацію особистого інвестиційного портфеля шляхом прийняття певних фінансових рішень, тобто мати навички управління надходженнями, витратами та інвестиціями у часі, аналізуючи динаміку конкуренції на фінансових ринках, цілі, а також фінансові ризики.

Тобто у процесі прийняття інвестиційного рішення домогосподарство має ряд певних проблем. По-перше, це проблема споживання-інвестування, коли процес формування інвестиційного рішення має дуалістичний характер, який проявляється у поведінці домогосподарства як споживача – „споживати якомога більше сьогодні”, та як інвестора – „інвестувати зараз, щоб у майбутньому отримати дохід”. Існування зазначеної проблеми призводить до виникнення оптимізаційних завдань з метою найбільш прибуткового розміщення грошових коштів з врахуванням можливих ризиків. Стимулом для прийняття рішення є поточний незадовільний стан фінансів та бажання його покращити у майбутньому. Особливістю цієї проблемної ситуації є наявність великої кількості альтернативних фінансових інструментів, що забезпечують максимальну ефективність та дохідність інвестованих коштів, яка залежатиме від якості інформації, кваліфікаційного аналітичного потенціалу та фінансової грамотності членів родини.

Виходячи із вищезазначеної ситуації впливає наступна проблема – асиметрія інформації, яка притаманна фінансовим ринкам. В цьому випадку нею є не можливість отримання інформації, а здатність її якісної обробки та аналізу [1]. Одним із проявів ефекту асиметрії інформації є „недонакопиченість”, тобто недостатність заощаджень у домогосподарств. Це є наслідком невірної інтерпретації своїх потреб, наприклад, у після пенсійному віці в результаті ігнорування факторів здоров'я та витрат на ліки та лікування. Об'єктивною причиною неадекватної оцінки є невизначеність щодо стану здоров'я та розмірів майбутньої пенсії, тобто інформаційні фактори.

Згідно до традиційної концепції, яка не враховує інформаційні ефекти, заощадження домогосподарств визначаються функцією максимізації корисності. Тобто кожному домогосподарство необхідно рівномірне споживання протягом життєвого циклу з врахуванням специфічних потреб у пенсійному віці [2]. На практиці, індивіди максимізують корисність на відносно невеликому відрізку життєвого циклу, тому що не мають достатньо інформації для здійснення вибору обставин. Тобто в даному

Наукове видання

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВИХ ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Головний редактор: **В.В. Грабко**

Відповідальний за випуск: **Зянько В.В.**

Підписано до друку 17.02.2013 р.
Формат 29,7×42 1/4. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний Ум. друк. арк. **28,73**
Наклад 150 прим. Зам. № 2013-009

Вінницький національний технічний університет,
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009

Віддруковано в Вінницькому національному технічному університеті
в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі.
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95,
ВНТУ, ГНК, к. 114.
Тел. (0432) 59-87-38.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
серія ДК № 3516 від 01.07.2009